

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond

Karl Kallastu

Rocca al Mare suvemõisa Šveitsi maja
MUINSUSKAITSE ERITINGIMUSED

Vabaõhumuuseumi tee 12, Tallinn, Harjumaa

2016/2017 õppeaasta
Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputöö

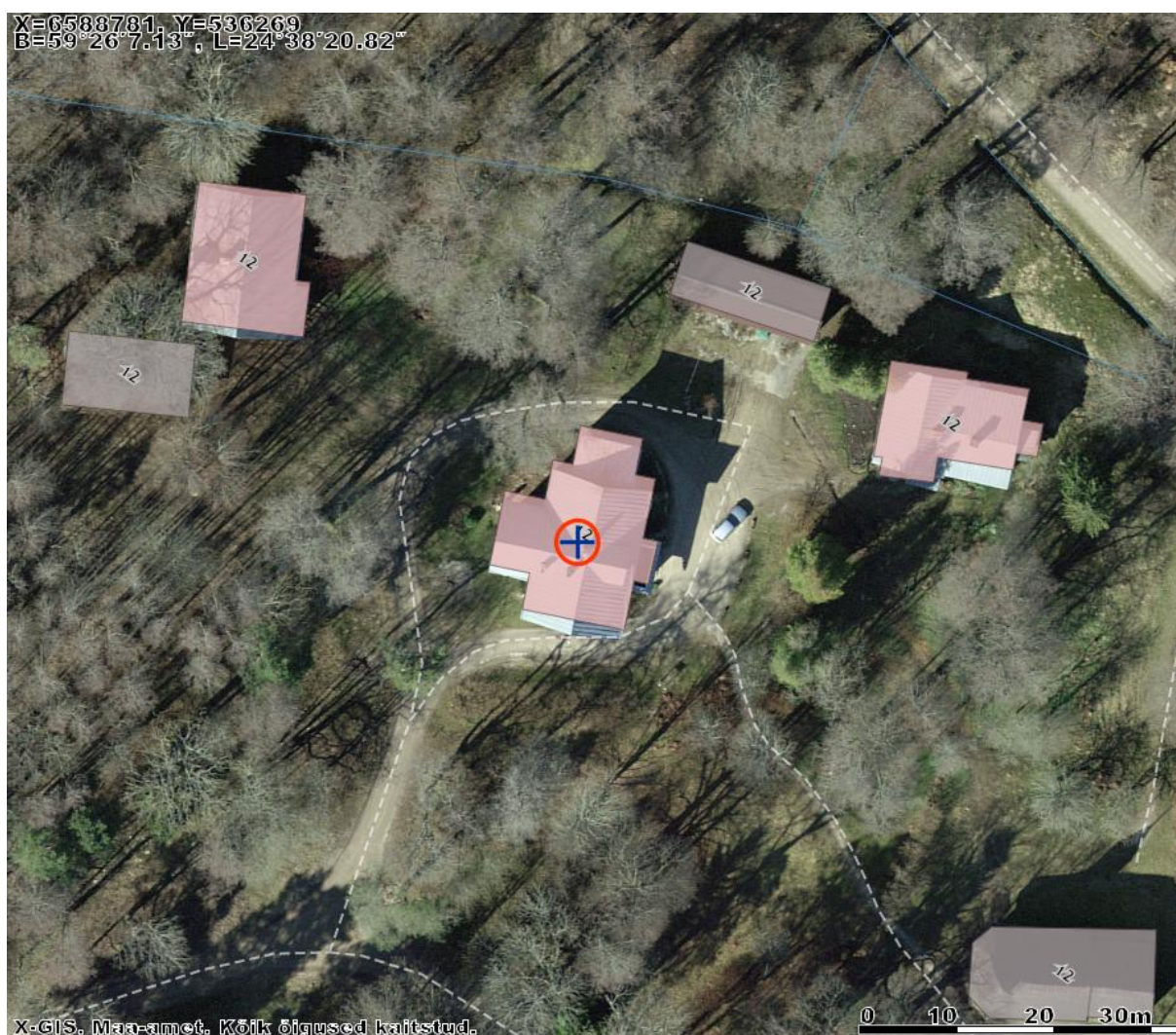
Tallinn 2017

Sisukord

Sissejuhatus	2
1. Ajalooline osa.....	3
1.1 Mälestise asukoht ja piirkonna ajalugu	3
1.2 Ehitusajalooline ülevaade.....	7
1.3 Ülevaade hoones erinevatel aegadel toimunud ümberehitus- ja remonttöödest.....	8
2 Hetkeolukorra kirjeldus ja seisukorra hinnang.....	10
3 Kultuuriväärtuslike osade, tarindite ja detailide loetelu	15
4 Šveitsi suvila muinsuskaitse eritingimused	29
4.1 Hoone maht	29
4.2 Avatäited	29
4.3 Välisviimistlus.....	29
4.4 Interjäär.....	29
4.5 Tarindid	30
4.6 Hoone ümbrus	30
Kasutatud allikate ja kirjanduse loetelu.....	31
LISAD	32

Sissejuhatus

Muinsuskaitse eritingimused on koostatud Tallinnas Vabaõhumuuseumi tee 12 asuvale Rocca al Mare suvemõisa Šveitsi majale (edaspidi Šveitsi suvila või villa). Hoone on ehitismälestis. Eestis ainulaadne ja meisterliku materjalikäsitlesega nn šveitsi stiilis rõhtpalkhoone kuulub ajaloolisesse Rocca al Mare suvemõisakompleksi, mille rajas Girard de Soucanton´ide perekond 19. sajandil. SA Eesti Vabaõhumuuseumile kuuluvas hoones asuvad 1970. aastast alates kontori- ja tööruumid, mis ei vasta tänapäevastele vajadustele ja nõuetele. Vabaõhumuuseum soovib Šveitsi villa restaureerida baltisaksa ekspositsiooniks.

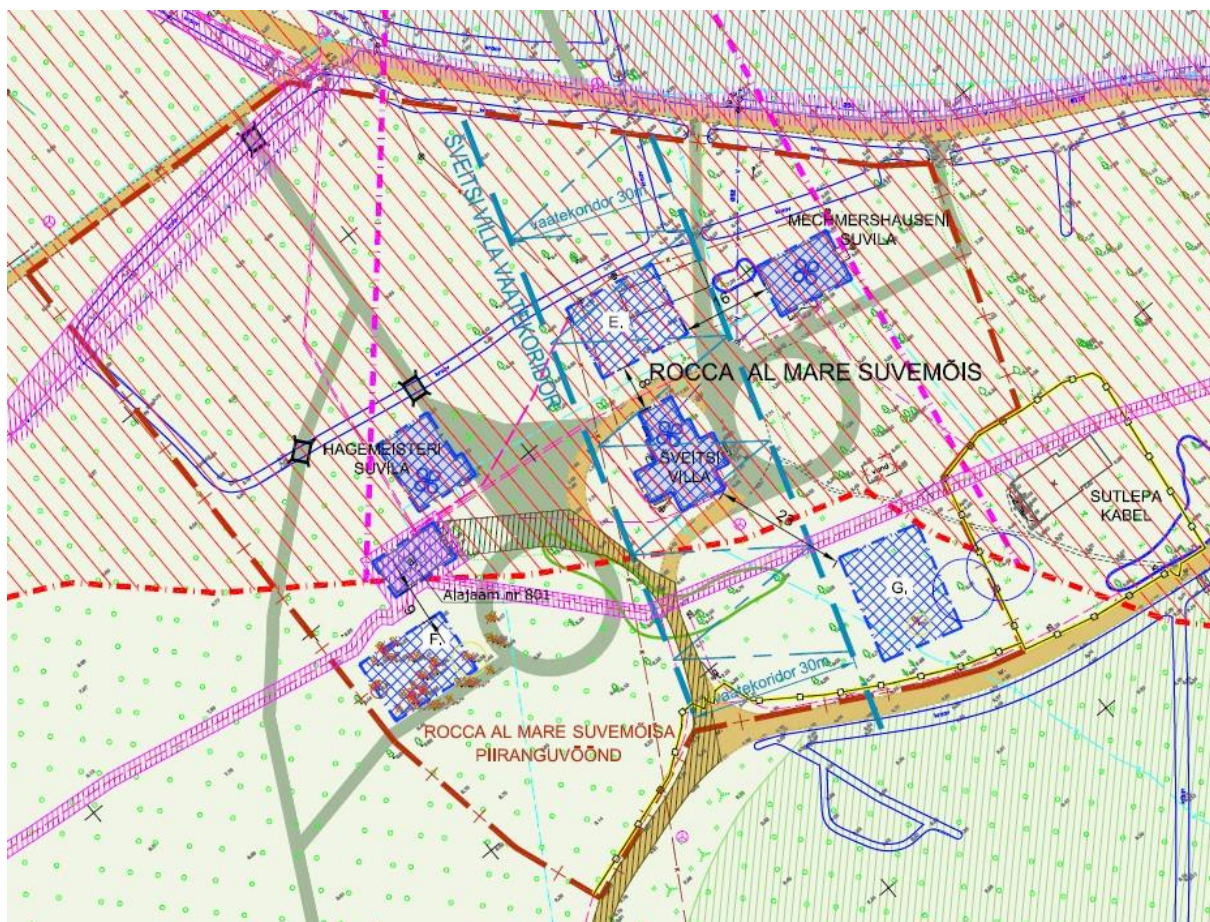

1. Asendiplaan. Šveitsi villa on tähistatud punase ringi ja sinise ristiga. Allikas: Maa-amet.

1. Ajalooline osa

1.1 Mälestise asukoht ja piirkonna ajalugu

Šveitsi suvila paikneb Haabersti linnaosas, Õismäe asumis Vabaõhumuuseumi tee 12 kinnistul (katastriüksuse tunnus 78406:608:0010) endises Rocca al Mare suvemõisas Eesti Vabaõhumuuseumis. Ehitise kohata puuduvad ehtisregistris andmed, hoonel puudub kasutusluba. Mälestise kaitsevööndis (ill 2) asuvad lisaks ajaloolised Mechmershauseni ja Hagemeisteri suvilad. Villa ja Mechmershauseni hoonete kõrval asub abihoone-kuur ning Hagemeisteri kõrval paikneb alajaam nr 801. Lähim muuseumi eksponaathoone Sutlepa kabel asub Šveitsi villast 50 m kagusel. Kinnistu sihtotstarve on 100% ühiskondlike ehitiste maa (Üh). Villa ehitusalune pind on 144 m².

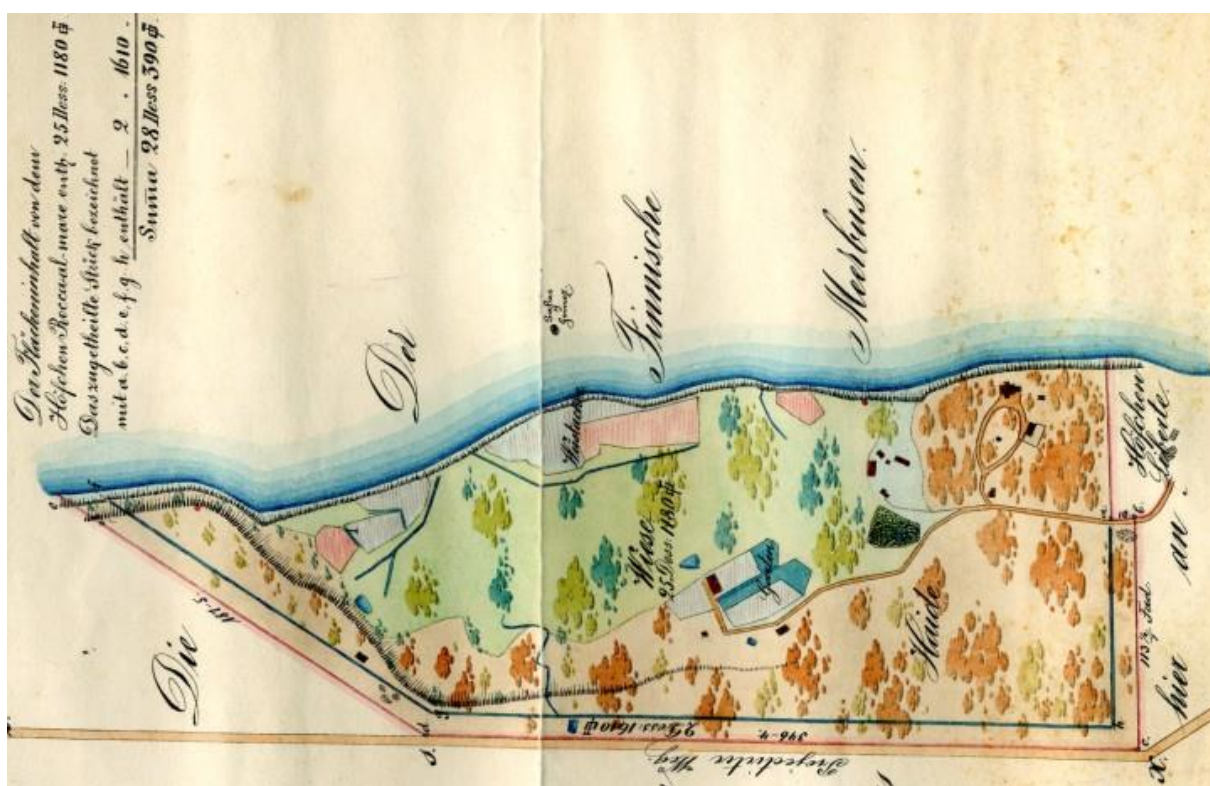

2. Mälestise kaitsevöönd. Väljavõte (osaliselt) kehtivast detailplaneeringust DP024300.

Juba 18. sajandi teisel poolel kujunesid suvemõisad Tallinna võluvaks omapäraks. Need olid linnakodanike poolt eriti hinnatud haljastatud saarekesed Tallinna viivate maanteed ääres. Suvemõnude otsijaile pakkus sinne kõrge rannikuastang maalilisi vaateid lahele, Toompeale,

vastas asuvale üksikute villadega Kopli poolsaarele. Seda oskas hinnata Revali tollane linnapea parun Arthur Girard de Soucanton, kes otsustas siia rajada suvemõisa, nagu neid linna läheduses poolesaja ümber leidis.¹

Rocca al Mare suvitismõisa rajamist alustati 1863. aastal. Kohe hakati rajama parki ja ehitama kõrge kivivundamendiga 12 eluruumiga ning vannitoa jt kõrvalruumidega puitsuvilat, mida hakati kutsuma Suureks majaks. Kui lapsed kasvasid ja abiellusid, ehitati neilegi tollase kombe kohaselt oma suvilad. 1870 ehitati poeg Johann Karl Etienne Girard de Soucantoni tarbeks endine sulastemaja ümber šveitsi stiilis villaks, mille juurde kuulus 5 kõrvalhoonet. Kuni esimese maailmasõjani hüüti seda Etienne'i majaks, hiljem Šveitsi villaks.²

3. Väljavõte Rocca al Mare suvemõisast 1873. a koostatud kaardilt. Tallinna Linnaarhiiv.

Eesti mõistes on villa näol tegu hea ja erilise näitega tollastest ideaalidest ja elustiilist. Kuna Rocca al Mare suvilad ehitati väljaspool linna piiri, siis ei ole nende projekte säilinud ning puuduvad otsesed andmed arhitekti kohta. Küll aga teame, et 1860-1870. aastatel oli Tallinna

¹ Kaisa Lensen, Karel Kullimaa, Marti Mirka, Kaupo Tennokese, Marten Uusväli. Uurimistöõ õppeaines „Hoonete renoveerimise inseneritehnilised aspektid“, juhendaja prof Targo Kalamees. Tallinna Tehnikaülikool, 2014, lk 4.

² Sealsamas, lk 4.

pürjelite poolt eriti eelistatud Peterburgi koolitusega noor arhitekt Rudolf Knüpffer, kelle käsi võis ulatuda ka Rocca al Marese.³

4. Vaade Šveitsi suvemajale edelast ca 1930. aastatel. Vabaõhumuuseumi fotokogu.

Siinsete villade juurdepääsutee lõppes Etienne'i maja teise korruse veranda all, kuhu sai sõita vankriga. Maja taga suvilatevahelise ringtee ees ja maja ees olid rikkalikud lillepeenrad. Villade vahele jäi hästi hooldatud õuna- ja marjaaed. Villadegrupi lähedusse mahutati ka abihooned - sulasemaja, lehmalaud, tall-tõllakuur, pesuköök, jääkelder, hanelaud jm. Maja kõrvale püstitati suviti ajutine purjeriidest hall, sest söögituba jäi tihi külas viibivatele sugulastele ja sõpradele kitsaks.⁴

---

³ K. Lensen, K. Kullimaa, M. Mirka, K. Tennokese, M. Uusväli, Uurimistöõ õppeaines „Hoonete renoveerimise inseneritehnilised aspektid“, lk 5.

⁴ Sealsamas, lk 5.

5. Vaade idast 1930. aastate lõpus. EVM fotokogu. 6. Vaade II korrusel asuvast elutoast verandale. EVM fotokogu.

1905. aasta sündmused oluliselt villadekompleksi ei puudutanud, kuid 1919. a. maareform muutis juba olulisemalt tollase omaniku, Nottbeckide pere elu - mitmed perele kuulunud mõisad riigistati ja terve pere kogunes jälle suviti Rocca al Maresse. Muutunud oludes oli suvemõis abiks ka pere sissetulekute suurendamisel - kasvatati müügiks lilli, köögivilju jm, mis Tallinna turule viidi. Vabariigi esimesel iseseisvusperioodil toimis suvitusmõis pansionina, majutades külastajaid Soomest ja Rootsist, kes olid tulnud muuseas parandama enda saksakeele oskust.

1939 lahkusid Eestist siinsete suvemõiste omanikud, perekonnad Nottbeckid ja Lamped. Suvemõisad võtsid üle algul nõukogude okupatsioonivõimud kui 1940. aastal kuulutati Rocca al Mare Nõukogude Liidu riigipiiri alaks. 1940-ndate algul kasutasid villakompleksi saksa okupatsioonivõimud, hooneid kasutati sel ajal ohvitseride majutamiseks. 1944. a lahkusid viimased suvilate elanikud.

II maailmasõja sündmused hävitasid enamiku Rocca al Mare villakompleksi hoonetest. Üks senini paremini säilinud hoonetest ongi Šveitsi maja, kus nõukogude ajal oli suviti Ametiühingute Nõukogu lasteaed. Kõrvalhooned on hävinud.

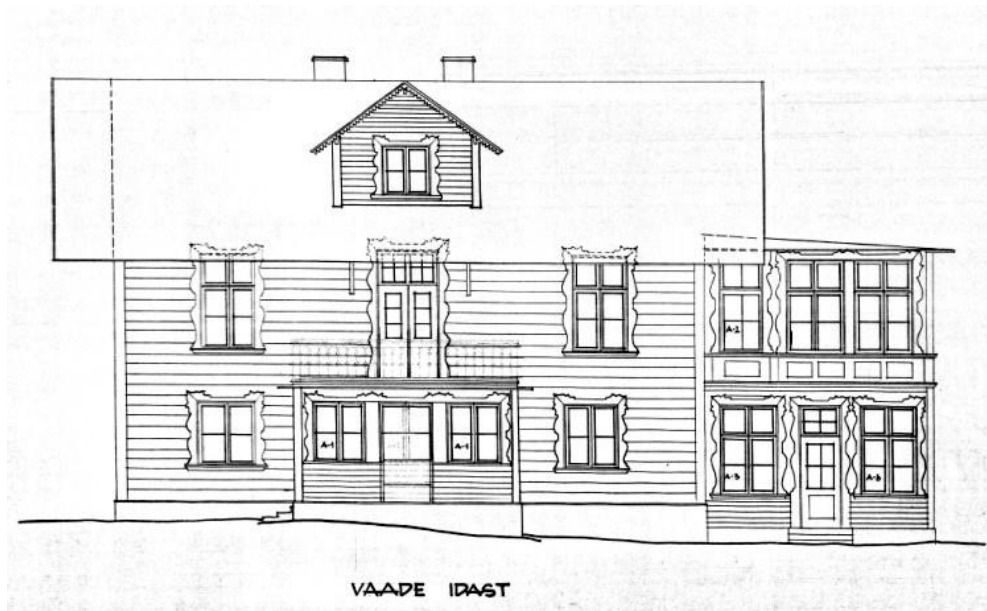
1957. aastal eraldati territoorium loodavale vabaõhumuuseumile. Suvitusmõisa alal paikneb praegu muuseumi ekspositsioon. Šveitsi villa hoone on 1969. a sügisest kasutusel muuseumi administratiivhoonena.

1.2 Ehitusajalooline ülevaade

1870. aastal lasi Arthur Girard de Soucanton endise sulasemaja ümber ehitada Šveitsi *châlet*⁵ stiilis suvemajaks pulmakingina poeg Etienne'ile.

Alpi mägimajadest lähtuv šveitsi stiil saavutas Euroopas 19. sajandi keskel laiema populaarsuse ja levis näidisalbumitena arhitektuuriväljaannete kaudu üle kogu Euroopa. Rõhutades Šveitsi ehitusviise ja traditsioone on sellele omane konstruktsiooni eksponeerimine, tugevalt eenduvate räästastega viilkatused ja eriline armastus saelõikeornamendi vastu, mida rakendati palkonipiiretel, sarikaotstel ja akende kujundamisel. See avaldus eelkõige just äärelinnade residentside planeeringus. Stiilil oli rahvusromantiline alatoon, mis sobis tollasesse romantismiaega hästi.⁶

Šveitsi suvila peasissekäigu ees oli lahtine veranda. Kogu teist korrust ümbritses galeriina lahtine rõdu, nagu seda šveitsi mägimajade puhul tavaks. Rõdule viis välistrepp. Keskmisel korrusel oli ka kinnine klaasrõdu (veranda). Akende ja uste ümber ning hoone nurkadel oli kasutatud dekoratiivseid väljalõigetega ääristatud ehislaudu. Esimesel korrusel oli söögituba, kaks magamistuba, köök ja teenijatetuba. Keskmisel korrusel oli saal ja kolm magamistuba. Kolmandal korrusel neli magamistuba, neist ühe ees (põhjaküljel) väike rõdu.⁷

7. Väljavõte 1969. aasta ülesmõõdistusjooniselt. Allikas: SA EVM.

⁵ *Châlet* – Alpide prantsusekeelses piirkonnas tüüpiline kõrge kivisokliga (reeglina kahekorruseline) rõhtpalkidest taluelamu. – *Autori märkus*.

⁶ K. Lensen, K. Kullimaa, M. Mirka, K. Tennokese, M. Uusväli, Uurimistöö õppeaines „Hoonete renoveerimise inseneritehnilised aspektid“, lk 4.

⁷ Sealsamas, lk 5.

1.3 Ülevaade hoones erinevatel aegadel toimunud ümberehitus- ja remonttöödest

Šveitsi suvila püsis oma algsel kujul hiljemalt 1930. aastateni, kus fotodelt nähtub, et idatiivas asuva tuulekoja kohal paremal küljel puudub üks osa rõdust, näha on ära saetud talaotsad seinas ning ei kuhugi viiv uks veranda idaseinas (ill). Järelejäänud osa rõdust nähtavasti hävis või eemaldati peale II maailmasõda seoses hoone kasutamisega lasteaiana.

8. Foto idasuunalt Šveitsi suvila põhjaküljel asuvale rõdule. Allikas: Vabaõhumuuseumi fotokogu.

Enne Vabaõhumuuseumi administratiivhooneks muutmist 1969. a on kinni ehitatud peaukse esine sammaskäik, mille järel tekkis hoone põhjatiiba kahekorruseline kinnine veranda. Ilmselt on samal ajal paigaldatud hoonele ka uus eterniitplaatidest katusekate. 1969. a vahetati välja enamused vanu aknaid ja uksi uute vastu, mille tööjoonised koostati 1968. a VRV uurimis- ja projekteerimisosakonnas. 1930. aastate fotode pealt on näha, et ida- ja lõunatiiva akendel olid 8-osalise klaasijaotusega raamid. Lisaks olid akendel võreka luugid, mis ilmselt hävinesid 1940. aastatel või eemaldati lasteaia ajal. Läänetiivas ja samuti verandal on toekad imposti ja loosvaltsiga aknad, millel on prosspulgaga kaheks jaotatud klaasipinnaga raamid, nende kohal ühe klaasiga eraldi avatavad valgimikuraamid. Ilmselt pole akende- ja

ustevahetusega avade mõõtmeid muudetud. Samal ajal valmistati osa uusi saelõikelisi piirdelaudu. 1969. a ümberehituse käigus on ida- ja lõunaküljele projekteeritud uued aknad suuremate klaasidega vanade akende eeskujul.

9. 1972. a fotol on oluliste inimeste taustal näha suvila uus tuulekoda ja uued aknaraamid. Allikas: SA EVM fotokogu.

10. Suhteliselt värskelt tõrvatud Šveitsi suvila 1972. a fotol. Allikas: SA EVM fotokogu.

Veranda lääneküljele on paigaldatud metallist välistrepp. Idatiivas asuv tuulekoda on rajatud vahemikus 1969-1970. 1972. a fotodel on näha hiljuti (kivisöe)tõrvaga kaetud seinapinnad, samuti on tõrvatud piirdelaudad.

Tuginedes viimaste baltisakslastest elanike muljetele 1993. aastast, võib öelda, et ruumijaotus on püsinud pea muutumatuna läbi okupatsiooniaja. Interjööris on peamiselt lisatud uusi viimistluskihte. II korruse elutoast on kadunud malmist kamin-ahi, mille kohale on teiste suuremate remonttöödega samaaegselt rajatud pottahi.

Šveitsi suvila katusel oli algupäraselt tõrvapappkate, enne Vabaõhumuuseumi administratiivhooneks seadmist oli paigaldatud eterniitlaineplaatidest kate. Viimane on omakorda 1990. aastate alguses vahetatud tsingitud valtsplekist katte vastu. Tõenäoliselt on uuesti laotud korstnapitsid, mis on silikaattelistest. Algupäraselt olid korstnapitsid krohvitud.

2 Hetkeolukorra kirjeldus ja seisukorra hinnang

Vundament ja ümbritsev pinnas

Hoone on rajatud paekivist madalvundamendile (lintvundament). Esimese korruse põrandad toetuvad postvundamendile ja on alt tuulutatavad. 1969-1970 ehitatud tuulekoda ning veranda alumine korrus rajanevad silikaatkivist vundamentidel, mis on rahuldavas seisus – osa kive on müüritisest lahti. Paekivist vundamendil on olnud algselt tuulutusavad, kuid need on praeguseks pinnase alla mattunud. Vundamendi seisukord selles piirkonnas, kus pinnas ei ole liigselt tõusnud, on hea. Lõunapoolses osas on vundamendis suurema niiskuskooormuse ja külmatsükklite lagundava toime tõttu läbivad praod, mis hetkel toimivad isetekkeliste õhutusavadena. Kui vaadata fotosid 1970. aastate algusest, siis näeme hoone lõuna- ja idaküljel, et pinnas on 45 aasta vältel kerkinud või ka täidetud ligemale 30 cm. Pinnase tõusu põhjuseks võib olla ka liigne sõidukoormus lõunaküljel nõlvast laskuval teel, mis on hoonele väga lähedal.

11. Vundament idaküljel. Autori foto.

12. Nõuk. Aegse veranda põhjasein. Autori foto.

Seinad

Vundamendi ja rõhtpalkseina vahel puudub hüdroisolatsioon. Hoone välisseinad, kaks idalääne suunalist siseseina I korrusel ning kaks lõunapoolset siseseina II korrusel on rõhtpalktarindid. Ülejäänud siseseinad on püstplank- vm puittarindid. Pööningukorrusel olevate ruumide külgmised rõhtpalkseinad (paksus ca 5,5'') töötavad nõ pärlintarindina

kandes sarikaid. Välisseinad on ümarpalgist ja puhasnurga seotises. Lõunapoolses küljes on kohati seinatarindi alumine raiekord pinnasega kokkupuutes ja seetõttu eksisteerib oht mädanikkahjustuse arenguks. Põhjaküljel asuva nõukogudeaegse veranda seinad on vajunud ja alumises osas mädanikkahjustustega. Mõnel juhul on ülemistes raiekordades suure kaldkiulisusega, lõhki kuivanud palke, paaris kohas on talaotste ümbruses mädanikkahjustusi. Üldiselt on siiski seinte seisund hea.

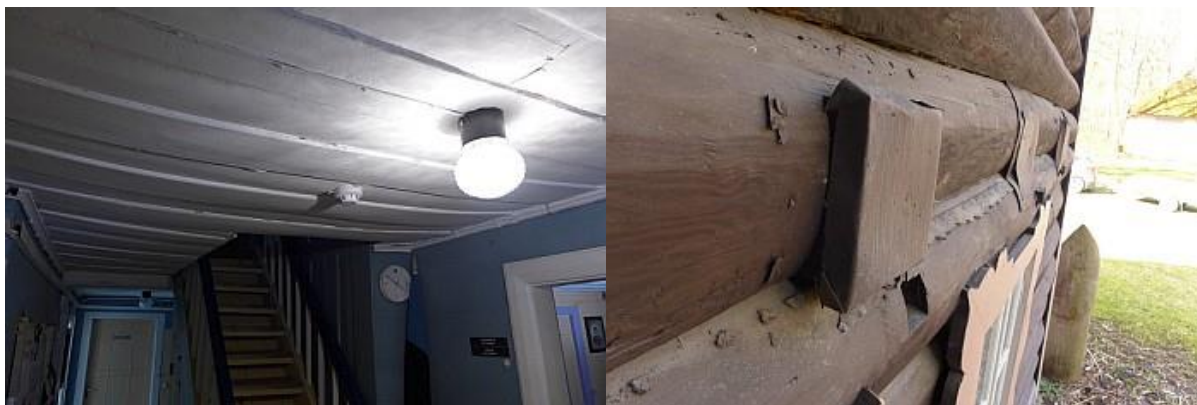
13. Vundamendi ja alumise raiekorra ühendus. Autori foto.

14. Alumine raiekord on huumusega kokkupuutes. Autori foto.

Vahelaed, põrandad ja trepid

Vahelagede talad on keskmise ristlõikega 8x7 tolli ja paiknevad II korruse vahelaes 2 arssina ehk $\frac{2}{3}$ sülla pikkuse sammuga, I korruse vahelaes ebaühtlase sammuga arssinast kolme jalani. I korruse laetalad ulatusid algselt ulgtaladena mitte rohkem kui 4 jala pikkuses läbi rõhtpalkseinte ja kandsid ka rõdu. Praegu on talad välisseina tasapinnas läbi lõigatud ja otsad sademevee eest teraspleki tükkidega kinni kaetud. Hoone vahelaed on pea kõikides ruumides silmnähtavalt läbi vajunud. Ekspertiisi käigus mõõdetud läbipainded I ja II korruse

vahelagedel osutusid lubatust suuremaks.⁸ II ja eriti III korruse põrandad on kaldu, kuna siseseinad ja välisseinad on aja jooksul erinevalt vajunud. Suuremas osas ruumidest on algsed laudpõrandad PVC katetega kinni kaetud. Auditi mõõtmistulemused näitavad esimese korruse põrandatel külmasildade esinemist. Põrandate ja treppide konstruktsioonid on vaatamata pikale kasutuseale rahuldavas seisukorras. Välja arvatud veranda esimese korruse põrand, mis on avariilises seisus.

15. I korruse trepikoja läbipaindunud lagi. Autori foto. 16. I korruse laetalade kinnikaetud otsad fassaadil. Autori foto.

Katus

Sarikad on ristlõikega 7x3 tolli ja paiknevad 2 arssina pikkuse sammuga. Sarikakannad on räästa osas toetatud väiksema ristlõikega ulgse murispuuga, mis omakorda toetub saelõikeliste kaldtugede abil välisseina palkidele. Šveitsi suvilale on 1990. aastate alguses pandud tsingitud terasplekist käsitsivaltsitud katusekate räästarennidega. Sademevesi valgub räästa otstest vabalt alla – räästa suhtelise laiuse tõttu (5 jalga) ei ole sademeveetorustiku jaoks otsest vajadust. Katuse idaküljel oleva vintskapi sein ja katusekatte liitekoht on osutunud ebatihedaks, teise korruse sein ülaosas on näha niiskuskahjustuse jäljed. Katusetarind on üldiselt heas seisukorras.

---

⁸ Maari Idnurm. Šveitsi maja ehitise audit. Ekspertiis ja Projekt OÜ: Tallinn, 02.2017, lk 8.

17. Neelukohast kahjustunud räästasõlm. Autori foto.
18. Pärlinite otsad ei ole täielikult ilmastiku mõjude eest kaitstud. Autori foto.
19. Sarikate ühendus murispuuga. Autori foto.

Avatäited

Osa läänepoolseid I korruse aknaid on algupärased või esimese vabariigi ajast, samuti II korruse veranda aknad, ülejäänud on tehtud muuseumi kontoriks kohandamise ajal koopiatena või lihtsalt vanade sarnased. Klaasid on raamidele kinnitatud liistudega, paaril juhul on säilinud raamid kititud klaasidega. Üldiselt on aknad heas seisukorras. Osa uksi on tehtud nõukogude ajal uutena. Säilinud on mõned algupärased ukсед. Enamik uksi on rahuldavas või heas seisukorras.

20. Uuemad raamid vanas lengis. Autori foto.
21. Akna piirded. Autori foto.

Küttesüsteem

Hoonel on kolm korstnat ja neli ahju, mida ei kasutata. Korstnad on tugevalt pigitunud. Hoonet köetakse elektriradiaatoritega.

22. Pottahi II korrusel. Autori foto. 23. Profileeritud terasplekist 24. Korstnapitsid. Autori foto.
ümbrisega tellisahi I korrusel.
Autori foto.

Sisekliima

Ehitise auditist nähtub, et Šveitsi majas ei vasta valgustingimused ja õhukvaliteet (ventilatsioon on puudulik) ettenähtud normidele.⁹ Esimese korruse põrandad on talvel külmad ja ruumide temperatuur langeb madalale.

---

⁹ M. Idnurm, Šveitsi maja ehitise audit, lk 11–12.

3 Kultuuriväärtuslike osade, tarindite ja detailide loetelu

nr	Nimetus	Asukoht ja arv	Pilt
1.	Paekivivundament	Terve rõhtpalktarindi ulatuses	
2.	Rõhtpalktarindid, sepiisad 2 tk	Riisad asuvad läänepoolse hoonemahu külgedel	

3.	Püstplanktarindid		
4.	Vahelaetalad ja põrandalaagid	I–III korrus	

5.	Sarikad ja pärlinid		
6.	Räästapärlineid ja saelõikelised kaldtoed		

7.	Veranda puittarindid, puitsambad (8 tk)	6 sammast asuvad I korruse nõuk-aegse veranda seintes	
8.	Puittrepp nr 1	I korrus	

9.	Puittrepp nr 2, trepikäigu piirded	II–III korrus	
10.	Karandlaudis	Peamiselt lagedes, aga ka I korrusel trepist paremal seinäl	

11.	Viilu saelõikeline veederseotises plangutus 10,5''x3'' koos sepisnaeltega	Põhi, lääś, lõuna	
12.	Rõhtlaudis 11''x0,5''	Lõuna külĝ, II korrus	

13.	Põrandalaudis	Säilinud enamikus ruumides PVC-katete all	
14.	Ruumide algne seinaviimistlus		
15.	Hoone ruumiplaneering		
16.	Siseuks SU1	1 tk	

17.	Siseuks SU2	2 tk	
18.	Siseuks SU3	1 tk	

19.	Siseuks SU4	1 tk	
20.	Siseuks SU5	1 tk	

21.	Siseuks SU6	1 tk	
22.	Veranda välisuks VU1	1 tk	

23.	Veranda välisuks valgmikuga VU2	1 tk	
24.	Aken A1	1 tk	

25.	Aken A2	1 tk	
26.	Aken A3	1 tk	

27.	Aken A4	2 tk	
28.	Aken A5	1 tk	

29.	Aken A6	1 tk	
30.	Aken A7	Veranda, 6 tk	
31.	Algupärane profileeritud imposti ja loosvaltsiga aknaleng	6 tk	

4 Šveitsi suvila muinsuskaitse eritingimused

4.1 Hoone maht

- Hoone maht peab säilima selle algupärasel kujul.
- Lubatud on lammutada nõukogudeaegne eeskoda hoone idaküljel ning avada põhjaküljel kinni ehitatud sammastega peasissekäik (praegune I korruse veranda).
- Hoone teist korrust galeriina ümbritsev rõdu tuleb taastada ajalooliste fotode järgi.

4.2 Avatäited

- Algupärased aknad ja ukсед tuleb säilitada ja restaureerida, sealhulgas ka kõik metallmanused.
- Säilitada ja restaureerida algupärased loosvaltsiga ja/või impostiga aknalengid. Nõukogudeaegsed raamide asemele võib teha uued raamid, mis järgivad mõne säilinud algupärase aknaraami klaasijaotust või võtta aluseks vanadel fotodel nähtav.
- Säilitada ja vajadusel restaureerida algsed ca 1½ tolli paksusest materjalist saelõikelised avatäidete piirdelauad ning nurgalaudis.

4.3 Välisviimistlus

- Hoone rõhtpalkseinte välisviimistluseks tuleb kasutada puhast männitõrva.
- Avatäidete saelõikeliste piirdelaudade, nurgalaudise ja viilu plangutuse algne värvilahendus taastada viimistlusuuringute alusel.

4.4 Interjäär

- Hoone ruumiplaneeringut ei ole lubatud muuta.
- Eemaldada nõukogudeaegsed ja hilisemad viimistluskihid ja eksponeerida algupärane viimistlus vastavalt viimistlusuuringule.
- Säilitada ja restaureerida puust trepid.
- Avada II korruse saali verandapoolses seinas kinni ehitatud aknaavad.
- Lammutada II korruse saalis olev nõukogudeaegne pottahi.

4.5 Tarindid

- Restaureerida ja säilitada paekivist vundament, tuulutavad taastada algsetes asukohtades.
- Hoone ehitusaegsed seinatarindid peavad säilima muutumatu kujul.
- Vahelagedes tugevdada olemasolevaid talasid, kui läbipaine ületab normi.
- Võimalusel säilitada vanale puithoonele omased lagede kõverused ja põrandakalded, kui need on normi piires.
- Säilitada ja restaureerida algupärased katusetarindid: saelõikeliste otstega pärlinid, sarikad, räästapärliini kandurid.
- Säilitada ja restaureerida lõunaküljel II korruse tahatud rõhtpalkseina välisküljel olev algupärane rõhtlaudis.
- Säilitada ja restaureerida hoone viilude saelõikeline plangutus.

4.6 Hoone ümbrus

- Hoone lõuna-, lääne- ja idaküljel viia ümbritseva pinnase kõrguse vundamendi kõrguse suhtes tunduvalt alla poole, teha vertikaalplaneerimine.

Kasutatud allikate ja kirjanduse loetelu

Arhiivallikad

SA Eesti Vabaõhumuuseum

- Šveitsi maja ca 1930. aa. EVM, F, n 419, s 34.
- Šveitsi maja idast 1930-te lõpus. EVM, F, n 419, s 41.
- Šveitsi maja elutuba II korrusel, vaade verandale. EVM, F, n 419, s 37.
- Eesti Riikliku Vabaõhumuuseumi 15. aastapäeva tähistamine 22. mail 1972. EVM, N, n 210, s 24.
- Eesti Riikliku Vabaõhumuuseumi 15. aastapäeva tähistamine 22. mail 1972. EVM, N, n 210, s 26.

Tallinna Linnaarhiiv

- Plan von dem Höfchen Rocca-al-Mare. Abgeteilt vom Hofslande des Revalschen Stadtgutes Habers. 1873. TLA, f 149 n 4, s 356 leht 2.

Publitseerimata materjalid

- Eesti NSV Vabariiklikus Restaureerimisvalitsuses 1969. a koostatud Vabaõhumuuseumi administratiivhoone (Šveitsi villa) ülesmõõdistusjoonised.
- Idnurm, Maari. Šveitsi maja ehitise audit. Ekspertiis ja Projekt OÜ, 2017.
- Lensen, Kaisa; Kullimaa, Karel; Mirka, Marti; Tennokese, Kaupo; Uusväli, Marten. Uurimistöö õppeaines „Hoonete renoveerimise insenertehnilised aspektid“, juhendaja prof Targo Kalamees. Tallinna Tehnikaülikool, 2014.

Internetiallikad

- Maaamet. Geoportaal. <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis> (vaadatud 30. III 2017).
- Tallinna Linnaplaneerimisamet. Tallinna planeeringute register. <https://tpr.tallinn.ee> (vaadatud 23. III 2017).

Suulised allikad

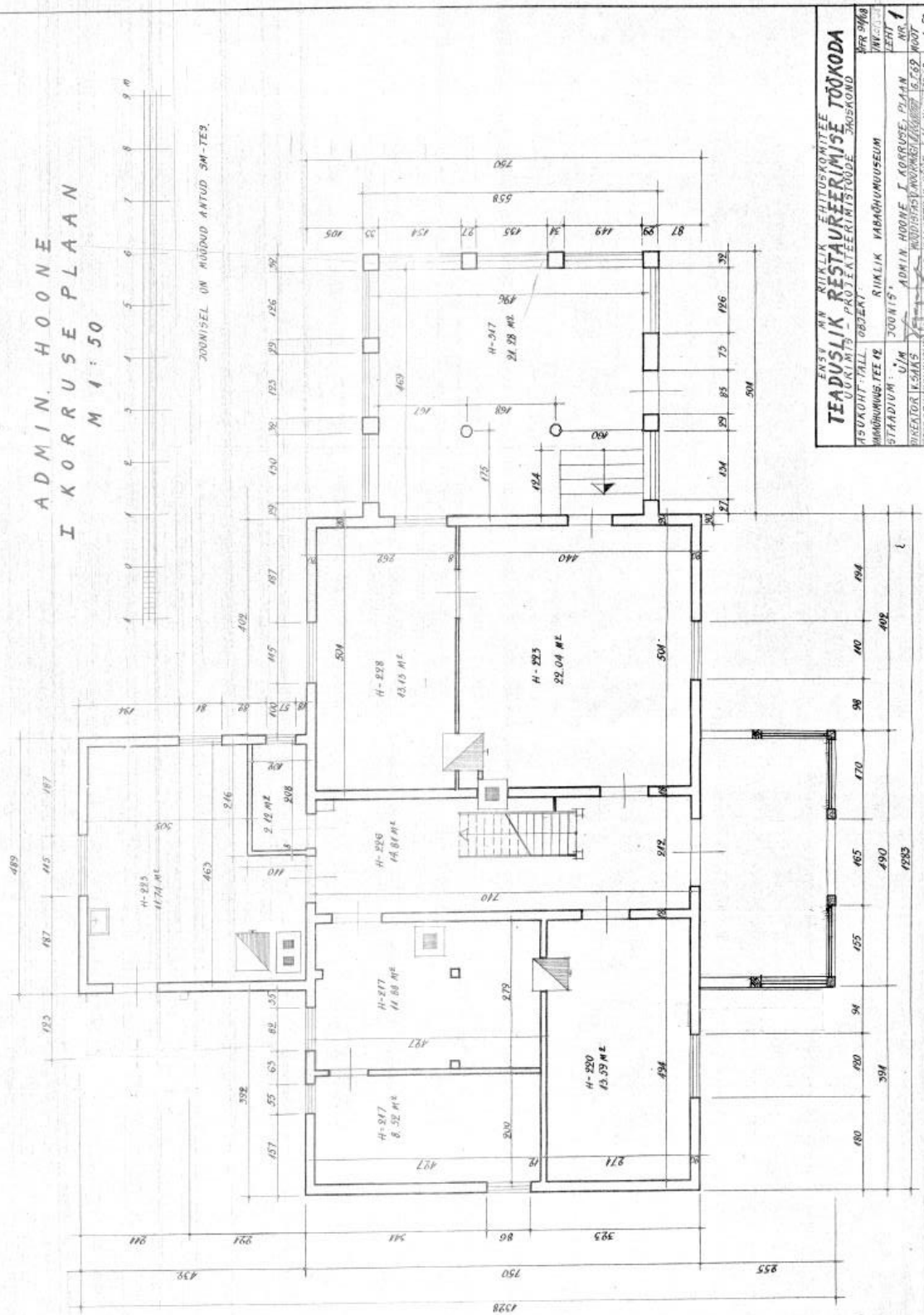
- Vestlus EVM-i pikaajalise töötaja Juta Saroniga, 30. III 2017. Märkmeh autori valduses.

LISAD:

1. Hoone ülesmõõdistusplaanid

ADMIN. HOONE I KORRUSE PLaan M 1 : 50

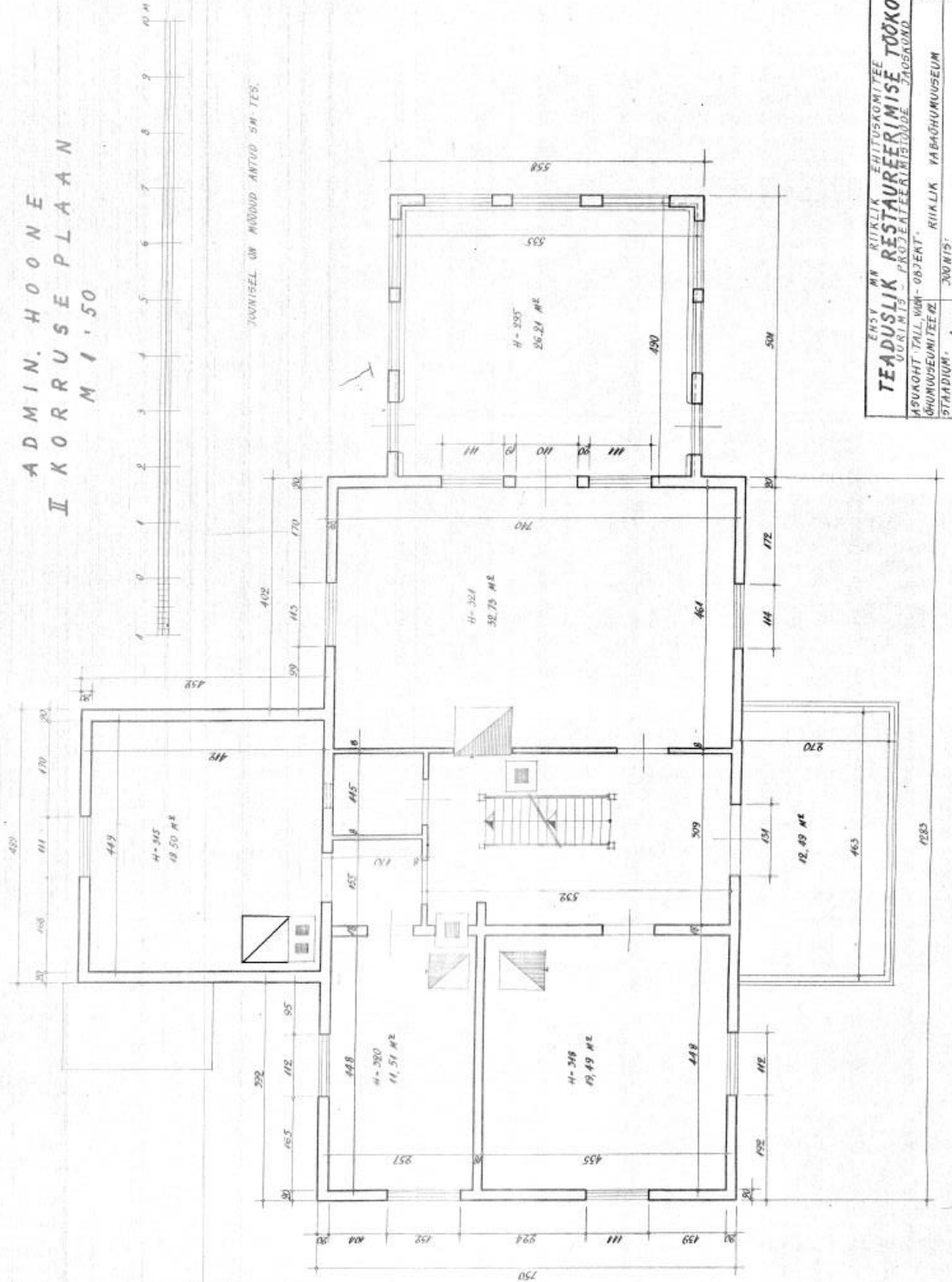

EASV MN RIIGLIK EELISKOMITEE TEADUSLIK RESTAUREERIMISE TÖÖKODA	
15.04.0011-TALL. 030357	RIIGLIK VABAHOONUSEUM
15.04.0011-TALL. 030357	STADIUM - JONNITS.
15.04.0011-TALL. 030357	ADMIN. HOONE I KORRUSE, PLaan
15.04.0011-TALL. 030357	MR. 1
15.04.0011-TALL. 030357	MR. 1
15.04.0011-TALL. 030357	MR. 1
15.04.0011-TALL. 030357	MR. 1
15.04.0011-TALL. 030357	MR. 1
15.04.0011-TALL. 030357	MR. 1

ADMIN. HOONE II KORRUSE PLAN

M 1 : 50

JÄRVISALU UN. ANDMÄÄR. ANTUD 5M. TEGS.

ÜHISK. MIN. RIIGILISE EHTUSKOMITEE
TEADUSLIK RESTAUREERIMISE TÕKKODA
 TALLINNA RAHVUSLIK OLMULINE MUHMUUSEUM

KORRAKORD	II
LEHT	2
PLAANI NIMETUS	ADMIN. HOONE II KORRUSE P. PLAN
PROJEKTOR	J. OJA
PROJEKT	UJ. OJA
KEHTA	08.08.1978
KOOSTA	08.08.1978
TOOTJA	08.08.1978
RAVIAJAL	08.08.1978
TEHNIK	08.08.1978